

✠ ПОРАТАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

10. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, oktober 1984

Lětnik 34

Hrono za oktober:

My njeprědujemy sebje samych, ale Jězom Chrysta, zo je wón Knjez, my pak waši wotročy Jězusa dla.

II. Kor. 4,5

Japoštoł Pawoł w druhim liście na Korintiskich wosadu napomina a wosebje předarjow, zo njebychu sebje samych, ale Jězusa Chrystusa připowědali. Ma to nam jednorym wosadnym něšto prajić, kotřiž my poměrnje mało wo Chrystusu řečimy? Najwjace skutkujemy na swoju wokolinu ze svojim cyłym byćom, a naše słowa su jedyn džěl z toho. Kak so zadžeržimy, što činimy a što nječini, što dawamy a što bjerjemy, je wažne za tych, kiž su wokoło nas. Staršeju řeče njejsu tak móčne za džěci kaž jeju dobry přikład. Tak připowědamy tež jako wšědni wosadni bože słowo, hdyž swěru bože puće pytamy a po nich chodžimy.

Čehodla japoštoł Pawoł napomina nic sebje samych za Knjezow mječ, ale Jězusa Chrystusa připowědać?

Jězus bu wot čerta w pusćinje spytowany, kotryž chcye jemu cyły swět dać, hdyž by so před nim poklaknył a k njemu so pomodlił. Tajke spytowanja tež nas a našu cyrkej džensa wohrožuja. Njeklinča nam tajke a podobne słowa we wušomaj? Čłowjek je knjez swěta! Wón wšitko zamóže. Wědomosć a technika stej tak daleko wuwitej, zo Boha wjace njetrjebamy. Mysle na Boha hača jenož towaršnosć, kotrejež zakonje su wěrne a wšehomóčne. Njetči w tajkich myslach wjele wěrnosće? Njejsu wone spytowanje za nas? My mamy so rozsudzić, na koho chcemy poskać, kotreho wolu chcemy činić. My dyrbymy ze słowom abo ze skutkom wuznać, što je naš knjez — čłowjek abo Chrystus.

My wěrimy, zo je Bóg swět stworil a jón hišće zdžerži. My drje smy wjersk božeje stwórby, ale jenož džěl z njeje. Bóg je swojeho Syna do swěta posłał, zo by nas wumóhł. Bjez njeho bychmy zhubjeni byli. Čłowjek w swojej slepósći móže njesměrnje hordy ale tež zadwělowany być. Jězus njeje ženje jako swětny knjez wustupił, ale jako služownik čłowjekow. Komuž je Swjaty Duch wuši a wutrobu wotewrěł, tón budže z wjeselom Chrystusa jako swojeho Knjeza wuznać.

Što wočakujemy wot dobrego knjeza? W přěnim rjedže, zo by so nam pod jeho knjejestwom dušinje a čělnje derje šło, zo so přeco wo nas stara, zo nas škita před zlym, zo jeho rozkazy nas po dobrych pučach wodža, zo nas slabych smilnje sudži a chlěsta, zo je sam nam we wšěm dobrym přikład, zo nam radži a pomha k dobremu žiwjenju. Hdže je tajki knjez mjez čłowjekami? My wšak

znajemy dosć knjezow ze zašłosće a w přitomnosći— hordych a nadutych, surowych a bohahanjacych, ale tež ponižnych, sprawnych a miłych a pobožnych. Wšitcy pak běchu a su čłowjekojko kaž my. Zbožowny lud, hdyž jich zemski knjez po božej woli knježi. Běda za lud, hdyž je hinak. Swětno knježerstwo ma naše zwonkowne wobstejnosc drje rjadować, a my mamy jemu při tym swěru pomhać, tak daleko kaž Chrystus nam to dowola. Přetož WÓN budže na koncu časow jako Knjez njebiesow a zemje sudzić žiwych a mortwych.

Handrij Wirth

Dr. Pětr Malink † 28. 8. 1984

Za dr. Pětrom Malinkom

Wutoru, dnja 28. awgusta nadpadže nas zrudna powěsć, zo je na tutym dnju rano zemrěł dr. Pětr Malink.

W nowemberskim čisle budže stać nekrolog, spisany wot fararja na wotpočinku Palerja, kotryž je jeho z Łaza sem znał, a předowanje, kotrež je superintendent Albert při pohrjebje džeržal.

„W „Nowej dobje“ je stało přenje hódnoćenje zemrěłego, kotrež je napisał direktor Serbskeho instituta, profesor dr. Kasper, a wobšěrna rozprawa wo pohrjebje.

We wulkimaj nawěškomaž w „Nowej dobje“ stejachu wšelake titule, kotrež steja za wobšěrne, hoberske, pilne džělo našeho lubeho zemrěłego. Profesor Kasper je tež wuraznje wuzběhnył „wusahowacu kajkosć jeho charaktera“. Tuta wusahowaca kajkosć charaktera Pětra Malinka je zakład toho, štož bě wón za mnje. Jeho zaslužby budžeja druzy, powolaniši, z wulkim prawom chwalić.

Ja žaruju wo swojeho wučerja, pućpokazowarja, poradžowarja a přěčela.

Po runje w tutych dnjach (3. septem-

bra) dokładnje 32 lětach móžu so hišće jara žiwje na wokomik dopomnić, jako widžach Pětra Malinka přeni raz: Chětro splóšani sedžachmy, hólcy a hólcy ze wsy, w awli šule při Bohatej wěži (tehdom „Serbska šula“), a direktor Serbskeje wyšeje šule, dr. Mětkš, džeržeše powitansku narěć za nowačkow šule, mjez nimi tójšto, kiž njemóžachu hišće serbsce. Wón předstaji młodeho wučerja, kotryž budže, kaž wón praji, wšitkich hač do hód serbsce řečěć nawučić. Stany bruny spaleny młody muž z wuraznym wobličom — Pětr Malink. Wón bydleše tehdom z druhim wučerjom w małymaj stwičkomaj w samsnym domje a dohladowaše připódlu tež hišće nas tam w internate bydlych. Što su pioněrojo tutych dnjow tehdom wšitko dokonjeli za mało pjenjež! Wón bě jedyn z najpilnišich a tohodla woprawdžity přikład za nas nowačkow na cuzej, wyšej šuli.

Ja sej myslach, zo móžu serbsce a zo wón, kotryž je serbsčinu hakle nawuknył, mi w tutym nastupanju wjele prajić njezměje. Ale bórze, a tež na to so derje dopominam, spóźnach, zo znaje wón moju mačersčinu tak derje kaž dotal žadyn, kotrehož běch zetkał. Tu sta so wón z mojim wučerjom, ale nic jenož serbsčiny, ale žiwjenja, dokelž tři lěta bě tež naš rjadowniski wučer. Njemóžu wopisować wšě dožiwjenja, kotrež pomnju, kotrež pak mi praja, zo je so wón w tutych za wuwice młodeho čłowjeka rozsudnych lětach stał z našim wučerjom žiwjenja, we wěstym zmysle z našim, mojim nanom!

Pućpokazowar bu Pětr Malink wo wjele pozdžišo. Sam běše dyrbjal hić čežke puće, wón z lubowaneho powołanja. Ale wón njeje čeknył, ani zwonkownje, kaž druzy tehdom, ani znutřkownje, njeje šoł do emigracije, ale je pytał a je namakał nowe, wuznamne městno w našim ludze, w našej towaršnosći. Wón bě hłuboko wěrjacy křesćan a jako tajki je namakał swoje městno wosrjedz, nic zboka, našeje towaršnosće. Njemóžu tež to tu dale wuwjesć, ale chcu wobswědčić, zo bě wón jedyn z tych, kiž mi pokazowachu puć, jako pytač tež tajke městno!

Puć pokazował pak je mi tež k druhemu městnu: Před 13 lětami přeprósy mje jako katolskeho kapłana w Budyšinje na konfirmaciju swojeho syna, nětčišeho fararja Jana. Bě to za mnje wusahowace dožiwjenje: jako katolski duchowny při tak wuraznje ewangelskej přiležnosći. Wone bě zawěsće jedyn z měžnikow k pozdžišemu ekumeniske-mu rozsudej.

Z poradžowarjom sta so Pětr Malink, jako stach so z redaktorom tutoho časopisa a jako započach sobu džělać w samsnych serbskich ewangelskich gremijach, w kotrychž bě tež wón. Husto sym z nim telefonował. Wjace króć běch w jeho bydlenju a wjace króć smój tež

w kofejowni sedžaloj a rečaloj wo tym, kak by so mohło to abo tamne lěpje činić abo kak by so někajka loskočiwa wěc najlěpje rozrisała. Jako wustojny, wuwážowacy, sprawny poradźowar njebudže won jenož mi falować!

Najskerje jenož poměrnje zředka ma čłowjek zbožo, zo stanje so wučer z přecelom. Ja mějach z Pětrom Malinkom tute zbožo: Wón poskići namaj, tež mojej žonje, ruku přecelstwa a bė woprawdžity přecel, kiž pomha, praji wotewrjene, kritiske, pomhace słowo, z kotrymž móžeš so wočerstwic.

Žarujemy z jeho mandželskej Katu, z jeho sydrom džěćimi a z mnohimi druhimi wo tutoho lubeho, dobrego, wuznamneho čłowjeka. Njehaj won nětko widži, štož je wěrił! Cyril Pjeh

Serbski ew. cyrkwinski dzeń 1984 – PB 8/84, str. 3

Njewěm, čehodla dyrbyeše redaktor PB moje předowanje na poslednim serbskim cyrkwinskim dnju analizować po tym, štož bě „hnydom pōndželu rano“ „telefonisce“ zhonił. Je jeho wěc!

Tajke zasadne zmyłki pak njebychu so jemu při tym jako křescanski teolog směl stac:

1. Njeje „naše twjerdženje“, zo je nam Bōh zemju přepodał, ale bibliske wuprajenje a wostatok našeje wěry wot spočatka sem, zo je nam Bōh zemju přepodał (Čińće sebi zemju poddanu!“ A Hadama je Bōh zasydlił na Edenskej zahrodze, „zo by ju wōbdžetał a hladał“). Tohodla bėch w předowanju prajil:

Gerat Lazar

Stawizny serbskich cyrkwinskih dnjow

18. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń bė 27./28. junija 1964 w Poršicach. Lětsa (1984) bėchmy w Poršicach, runje kaž před 20 lětami, tehdom pod heslom: „Přihotowany za Bože kralestwo“ po tyždenskim hronu (Luk. 9.62).

Sobotu popōdnju spyta podpisany tute słowo wukładować. Potom rečeštaj lubaj hosćej z wukraja. Z Čech bė k nam přichwatał Emil Jelínek, farar w Čerwilowje, a z dalokeje Słowakskeje, ze samych Wysokich Tatrow, farar Pavel Tomko ze swojej mandželskej.

Dr. Jelínek měješe zajimawy přednošk pod temu: „Postuchaj, hdyž će Chrystus woła!“ Wón wuzběhny: „Swoje swětne powołanje móžeš změnić. Hdyž pak je Chrystus tebe powołał, potom dyrbiš při nim wostac, zo njeby wo tebi rekało: Žadyn, kotryž swoju ruku k pluhej přiłoži a wohlada so dozady, njeje derje přihotowany k Božemu kralestwu, kaž to praji naše hesło!“ Wón dale praješe, zo je zbožowny, mjez nami by a k nam rečeć směć, mjez swěrnymi Słowjanami a sprawnymi ewangelskimi. Tri hodžiny traješe naša popōdnja zhrōmadžizna, a nam so njewostdži!

Na njedželskich kemšach předowaše farar Hinc Šolta-Rakečanski na dobre a jasne wašnje wo Pawołym wobroćenju a wo tym, štož ma tutón podawk nam džensnišim křescanam prajić.

Serbski superintendent Wirth, mjenowanaj wukrajnej hosćej a farar Richard Šolta z Delnjeho Wujězda postrowichu, posledni za Zhorjelske cyrkwinske wjednistwo, Bukečanski cyrkwinski chōr spěwaše 100. psalm wot Schütza pod na-

„Wažne je při tym na kōždy pad to, zo ... njezabudžemy, zo je Bōh prajil: „Čińće sebi zemju poddanu!“ Dokelž je Bōh nas jako čłowjekow stworił, smy takrjec kwalifikowani, kmani za to, zamołwitosć za zemju přewzac. Zasadnje potajkim njetrjebamy pesimistisce być: Bōh je nas, je čłowjekow docyla wukmanił, zamołwitosć za zemju přewzac ...“

2. Bōh je nas w Chrystusu wumōžil a je slubił wumōženje njebj a zemje. Tohodla njeđže wo „horce wutroby wěrjacych za wumōženje swěta!“ Wumōženje swěta njeje naš nadawk. Wumōženik swěta wostanje Bōh sam! Ale horce wutroby za konkretne skutki našeje wěry w zmysle bibliskeju rozprawow wo stworenju swěta so wot nas žadaja. Njehajmy tola křescansku wěru, idealistiske iluzije a marxistiske historiske optimizm zaměšeć.

Tohodla bėch předowanje tak skōnčil:

... Kak chutnje to wozmješ w planowanju za kōždy nowy dzeń, zo dyrbiš sam započec, ze wšemi ludžimi dobreje wole započec, tutu zemju wobchować a zdžeržec, doniž Bōh sam swój plan z tutej našeje zemju njedopjelni.

Naša wěra do Boha, kotryž je swět stworił, dyrbi džensa tak jara našeje zemi, našemu swětej přiwobročena być, zo móžemy Boži nadawk zdžerženja zemje spjelnic.

Bohu džak njetrjebamy přichod tutoho swěta garantować, ale nawopak tež njemōžemy Bohu to přepodać, štož je nam přepodał: „Čińće sebi zemju poddanu!“

Jan Laser

wjedowanjom swojeho tehdomnišeho, nětko 86lětneho, serbskeho kantora Arnošta Lodneho.

Po dobrym wobjedze zhrōmadžichmy so na farskej zahrodze, spěwajo swoje rjane serbske ludowe spěwy.

Na popōdnjeje zhrōmadžiznje w Božim domje widžachmy, wot Chróscanskeje lajskeje džiwadoweje skupiny derje předstajenu hru „Jan Křćenik“, kotraž so derje hodžeše za Janski čas cyrkwinskeho lěta. Tutu hru běše Pawoł Kmječ napisał a z mladym ludom wustojnje předstajil. Wšo běše tež dobre znamjo ekumeniskeje zmyslenosće mjez ewangelskimi a katolskimi Serbami, wšak sejmowaše tehdom runje Druhi Watikanski koncil w Romje.

Po hrě postrowi nas naš česceny krajny biskop D. dr. Noth, kiž běše runje slůžbnje po puću we Lužicy. Farar Albert (Budyšin, Michałska) nas zwjeseli ze swojim spěwanjom. Wikar Pawoł Wirth z Klukša, knjeni Měranka Wirthowa z Cokowa a knjez Maks Čabran z Poršic porěčachu w krōtkich přednoškach wo hesle našeho cyrkwinskeho dnja. Kōždy rečeše z pobožnej a nutrneje wutrobu a smy wšitecy to džakownje přijimali.

Serbski superintendent džakowaše so wšem, kiž bėchu přinošowali k dobremu poradženju tutoho cyrkwinskeho dnja, wosebje tež wosadnemu fararjej Poetzscheje, kiž běše tehdom – kaž zaso lětsa 1984 – ze swojej wosadu wšo tak rjenje přihotował, hačrunje sam Serb njeje, ale tola – kaž někotry druhi němski farar tež – serbske ewangelske žiwjenje swojej wosadze spěhuje.

Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 1984

Hižo je dawna tradicija, zo so srjedz kōždeho lěta na Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń přeprošuje. Kajka je to radosć, hdyž so tež w tutym kruhu stari znaći z bliska a zdaloka witaja! –

Dopomnju so na přenje cyrkwinske dny, hdyž my a tež družu z kolesami so na puć podachmy, zo bychmy sčasom kemši přišli. Čas je so minyl. Kolesowarjow w tutej mnohosći po puću k cyrkwinskemu dnjej wjac njewidžiš. Za to awta nimo smala. Widžu w myslach, kak w přjedawšich lětach koleso při kolesu w farskim dworje na to pokazachu, zo bėchu ludžo na cyrkwinski dzeń přijěli. Nětko so radujemy nad pisanych wobrazach awtow, kotrěž na tutym swjědženju we wokolnje cyrkwje parkuja.

Cyrkwinske dny zahaja so hižo sobotu popōdnju. Hdyž w přjedawšich lětach jenož serbscy fararjo a někotři cyrkwinscy sobudželačerjo sobotu so zetkawachu, rosće lěto wot lěta ličba tych, kiž maja zajim nad přednoškami a aktualnymi prašenjami we wobłuku cyrkwje.

K přenjemu razej bė naš mladý farar Jan Malink z Hrodžišća zamołwity za wotbėh cyrkwinskeho dnja. Chwalba a džak jemu za prócu do toho a na tutym dnju.

Přeni dyk na programje cyrkwinskeho dnja bė tutón krōc wobhladanje wobnowjeneje cyrkwje w Budyšinku. W 14.00 hodž, witaču cyrkwinske zwony w Budyšinku zajimcow, kotrymž bė skladnosć data, rjanu wobnowjenu jasnu cyrkej, nic jenož zwonka ale tež znutřka wōbdžiwac.

Po wjedrje njebė runje najrjeńši lětny dzeń. Slōnce so za mrōčemi chowaše a zymny wětrik duješe. To pak njebė črjōdku Serbow wōtrašiło z awtami do Budyšinka dojēc.

Poršičanski farar Pōtsch, zdobom tež farar w Budyšinku, přitomnych powita. Potom poda mały historiski přehlad Budyšinskeje wosady. Hdyž so cyrkej w nowej pyše předstaji, dyrbimy wědžec, zo cyrkwinska wosada jenož z wjeskow Budyšink a Přiwćicy wostjeji. Wosadni z wulkimi woporami čeze wobnowjenja cyrkwje na so wzachu. Ze stawiznow zhonicmy, zo do reformacije bė cyrkwička filiala cyrkwje swj. Mikławša (džens ruina) w Budyšinje.

Wōjny a wohenje zničichu přeco zaso, štož bė so natwarilo. Lud čerpješe nuzu, tež přez to, zo hustodosć cuzy wojacy z domow zebrachu, štož woni trjebachu. Słyšachmy, zo w 17./18. lětsotku tehdomniši knježa ze swójby von Noštiz, wōbsedžerjo ryčerkubłow w Budyšinku a tež w Přiwćicach wo tehdyši nowotwar cyrkwje so prócowachu a podpěrachu. W běhu časa nowy wōltar, pišće, zwony a dr. so pripravichu. Słowam přednošerja scēhować bė za nas zajimawe. Mjez druhimi fararjami w Budyšinku je nam najznaćiši farar Adam Bohuchwał Šerach. Wón so prócowaše wo wudaće serbskich spěwarškich a druhich serbskich knihow. Wyše toho bė jeho mjeno jako pčotar přez wjele krajow znate.

Nam bė čas w Budyšinku wobmjezowany, přetož w 15.00 hodž. bė dalši wotbėh we wosadnej rumnosći na Poršičanskej farje postajeny.

Lětsa měješe Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń hesło: „Čińće sebi zemju poddanu!“ Dwaj přednoškaj pod tutej temu nam so poskićstaj.

Prěni přednošer bě Jan Symank z Wojerec. Wón na to pokaza, kajke sklady naša Lužica w zemi chowa. Na přikład znajemy naše wuhlowe jamy. Tam hdžež něhdy hola krajiny wobraz da, widžiš, zo džensa lésa a pola so pozhubja a na jich městno stupaja puste sepje, dokelž čłowjek w zemi za wuhlom pyta. Trjebamy wuhlo za energiju. Wot toho wotwisuje na přikład wosebje produkcija w zawodach. Tež nam je čopla stwa luba, a kóždy wě, zo so k tomu wuhlo trjeba. Rěčnik tež na to pokaza, hdžež džens wuhlowe jamy su, a hdžež w přichodze nowe jamy nastanu.

Namołwa je woprawnjena: nic lochkomyslnje brojić z wuhlom, z energiju atd. Wužiwać haj, ale z rozumom. Naš komfort w městach a na wsach sej wjele žada. Wužiwanje energije, pluna, wody a druhého so stajnje stopnjuje. Ličby njemóžu podač, kaž to nam J. Symank rozjasnjowaše.

Z wulkim zajimom scěhowachmy słowam rěčnika. Žiwa diskusija so přizamkny.

Do druhého přednoška čoply kofej a tykancowe přikuski nas wokřewjachu.

Po přestawce porěča k nam K. Hładki z Přiwćic wo wuskutkach industrijelneje produkcije w ratarstwje na přirodu. Wulke přestrěnje so lěpše wobdžělaja, hač małe pola. Jednotliwe wotrězki lětného džěla njetraja tak dołho. Džělo na polach je loše. Při wšěch lěpšinach ma so ale tež wobkedžbowač, štož našej půdźi tyje. Přiwuknychmy, zo su to hoberske nadawki, kiž sahaja do wobšěrneho wobłuka žiwjenja na našej zemi. Čińće sebi zemju poddanu tež rěka: zdžeržće našu zemju.

Njedzeli rano njebě rjane wjedro, dešć hrožeše a zyma tež bě. Ale za tych, kiž so do Poršic na cyrkwinski džěń hotowachu, njebě to žadyn zadžěwk. Wšudžom wokoło cyrkwje, při hosćencu a na přibóčnych pučach zybolachu so awta we wšěch barbach.

Swjedženske kemše z Božim wotkazanjom započnychu so w 10.00 hodž. Farar Malink postrowi kemšerjow w derje wobsadženej cyrkwi. Mjez nami sedžachu tež Serbowki z Wojerowskeje wokolicy. Serbska narodna drasta jich pyšeše.

Swjedženski předar bě farar Jan Lazar-Rakečanski. Jasnje a nadrobnje wón z bibliskeho stejnišća heslo: Čińće sebi zemju poddanu (1. Mojz. 1,28) wuložowaše. Po přědowanju přizamkny so

Bože wotkazanje, nawjedowane wot fararja Malinka z pomocu druhich serbskich fararjow. Kemšerjo wužiwachu skladnosć w kruhu serbskich bratrow a sotrow k Božemu blidu přistupič.

Kaž kóždy lěto dońdžechu postrowy lubyh znatych z wukraja a tukraja. Přitomni cyrkwinscy zastupjerjo strowjachu z někotrymi krótkimi sadami. Mjez druhimi přeradží nam zastupjer Krajnocyrkwinskeho zarjada w Drježdžanach radostnu powěšć, zo po dołhim čakanju skónčnje dostanjemy zaso serbskeho superintendenta, a to fararja Alberta, kiž hižo někotre lěta zastojnstwo superintendenty zastara. Zapokazanje přez krajneho biskopa, tak praješe rěčnik, so sčasom wozjewi. Myslu, zo je za nas samozrozumliwe, zo nazymu tutu swjatočnosć we wulkej ličbje jako Serbja wopytamy a so zasowidžimy. Budže to 11. nowembra w Michałskej cyrkwi w Budyšinje. — Druha překwapjenka na nas po kemšach čakaše. Wonka před wuchodom z cyrkwje poskičachu listna a kartki, pisane z přirodnymi lopješkami a małymi kwětkami wudebjene a ze serbskimi hesłami a bibliskimi hrónčkami. Zhotowjerka bě mandželska Wjelečinskeho kantora, rodžena Mjeltkec z Barta.

Tak dołho, kaž dorosćeni w cyrkwi běchu, staraše so Malinkec swójba wo džěci.

Wobjed bě přihotowany w Poršičanskim hosćencu. Hosćencar bě so jara procował, zo by wšitkich na najlěpše

wašnje spokojil. Spěwna hodžinka wotmě so na žurli, hdžež při dobrym wobjedže a scěhowacym kofejpicu sedžachmy. Arnošt Grofa-Chasowski ze znatym elanom naš „ludowy chór“ nawjedowaše.

14.30 hodž. k poslednjemu razej so w Poršičanskej cyrkwi zhromadžichmy. Wotměnjace bě tež popoldniše zarjadowanje. Farar Pötsch nam wo stawiznach Poršičanskeje cyrkwje a wo wosadže rozprawješe.

Jako přichodny bě Arnd Zoba z Bukec na rjedze: Na dostojne wašnje přednošowaše tež wo temje tutoho dnja. Bě sej wubrał jedyn džěl zemskeho poklada. Štó njeznaje hlinu? Z najstaršich dobow je hlina znata jako mačizna, z kotrejž so hodži něšto nadžělač. Hižo 600 lět do naroda našeho Zbožnika napisa profeta Jeremias něšto wo hornčerju. Wobdžěl nje hlina saha ale hišće dale wróco, štož wurywanki ze starych dawnych časow dopokazaja. Hlinjane sudobja tež džensa so trjebaja. Puč wjedže wot hlíny hač do najwosobnišeho pórcelina.

Mjez přednoškami a spěwami zwjeselištaj nas Wjelečanski kantor a jeho mandželska (rodž. Meltkec) z muzikalnym poskitkom na pišćelach z přewodom pišćalki (Flöte).

Skónčne słowo měješe farar Albert. Farar Malink, kiž bě wšitko jara derje nawjedował, džakowaše so wšitkim, kiž běchu přichwatali, a tež tym, kotřiž na wšelake wašnje sobu skutkowachu.

Klěta w Poršičach

Woltarne wotdžeće ze serbskim napisom w Poršičach

Poršičanska cyrkwe je so w Napoleonskich wójnach wotpalila, runje kaž tej w Barće a Hućinje. Boží dom su skromny zaso natwarili, ale došć rjany. Tež wobnowjenje znutřka je so před krótkimi lětami derje poradžilo.

Cyrkwinski džěń 1984 bě skónčeny. Hižo planuje so přichodny cyrkwinski džěń. Farar Malink nam poručí, so hižo zaso wjeselić na nowe zetkanje na cyrkwiskim dnju, da-li Bóh, w přichodnym léce we Wulkich Zdžarach.

Herta Hempelowa

Lubi ewangelscy Serbja!

Na Serbskim cyrkwiskim dnju w Poršičach wozjewi knjez Wyši krajnocyrkwinski rada Fritz, zo je wjednistwo krajneje cyrkwje schwalilo namjet Serbskeho wosadneho wuběrka, knjeza fararja Alberta postajić za noweho Serbskeho superintendenta. Z wjeselom a džakownosću smy tutu powěšć přijimali. Tak su dlěše jednanja wočakowany wuspěch přinjesli.

Knjez farar Albert wšak je po zložěnjú zastojnstwa knjeza superintendenta

Wirtha hižo z wulkej lubosću a prócu nawjedował serbske ewangelske cyrkwinske naležnosće. Zo nětko dóstanje hamtsce wobkrućenu dostojnosť, nas wjeseli a spokoja.

Swjatočne zapokazanje noweho Serbskeho superintendenta budže njeźelu, 11. nowembra 1984, popołdnju w 14.00 hodź. w Michalskej cyrkwi w Budyšinje přez knjeza krajneho biskopa dr. J. Hempela. Změjemy jeho tak přeni raz mjez nami.

Na tutón wažny podawk wšitkich ewangelskich Serbow zbliska a daloka wutrobnje přepróšujemy. Wězo wjeselimo so tež nad wopytom ekumeniskich hosći, wěriwych druhich wěrywuznaći při tutych kemšach! Zrěće so po wšitkich wosadach a zarjadujće sebi zhromadny zajězd na tutu wuznamnu swjatočnost!

Na loňšim cyrkwiskim dnju smy postajili při Michalskej cyrkwi hodny pomnik z wěnowanjom: „Swěrnym prócowarjam wa rozšěrjenje Božeho słowa w serbskej rěči.“ Pokažmy ze swojim bohatym wobdželenjom na zapokazanju, zo njewožimy sej jenož prócowarjow zašłosće, ale tež džensnišeho časa. A Bohu džak, zo mamy tež džensa čłowjekow, zo so prócuja po přikładze našich hodnych prjedownikow, swojemu ludej služić.

Njech stanje so tutón dzeń z wiđzomnym znamjom, zo ty ewangelscy Serbja su a dale budu!

W mjenje
Serbskeho wosadneho wuběrka
A. Grofa, městopředsyda

Naše nowiny a časopisy před 100 lěta

Z Budyšina

Knjez August Moritz Bernstein z Giddingsa w Texasu slědowacy list redakciji piše: Ss. Pawoľsku wosadu w Serbinje je zrudne podeńdženje potrjechiło. Knjezej Bohu nad žiwjenjom a smjerću je so spodobało, našeho wysokočesćeného duchowneho knjeza Jana Kiliana z tuteje časnosće k sebi do wěčnosće wotwołać. Njeboćički je nahleje smjerće wumrěł, pjatk 12. septembra rano jeho Boža ručka zaja. Hač do swojeje smjerće je so wón najlěpšeje strowoty zwjeselał, dwaj dnjej prijedy je kwas swogeho syna hišće wšón čily a čerstwy sobu swjećił. Dzeń pozdžišo 13. septembra su jeho pod wulkotnym wobdželenjom cyleje wosady pohrjebali. Zembrěty, kotryž je 73 lět 5 mėsacow a 3 dny stary ze žiwjenja šoľ, zawostaji třoch synow, Hermana Theodora, Augusta Gerharta a Bernharta, a dwě džowcy, Theresiju a Huldu. Najstarši z jeho synow, Herman Theodor je, swoje studije skónčiwši, na město swogeho nana stupił. Njeboh knjez Kilian je sebi wo Serbinsku wosadu wulke zaslužby dobył, wosebje my Serbja budžemy na njeho přeco z džěćacej lubosću a džakownosću spominać.

Serbske Nowiny, oktober 1884

Z Hodzija

Jedyn wobydler našeje wsy bě sebi před dlěšim časom pódla swogeho doma na gmejnskej ležownosći drjewjanu chěžku natwaril, w kotrejž wšelaki čapor a praskot chowaše. Hižo wjacry kroc bě so jemu wot gmejnskeje rady prikazalo, zo dyrbi, dokelž chěžka na jeho ležownosći njestej, ju zaso wottorhać.

Wšo napominanje pak njepomhaše, chěžka wosta stej. Gmejnski starši tohodla gmejnskemu stražniku a jednemu džělačerjej poruči, chěžku podtorhać. Chěžny wobsedźer, wo tym zhoniwši, wodu domoj nanosy a sebi wulku sykawu požei. Jako džělačerjej chěžku rozdzělać započestaj, buštaj po cyłym čěle z wodu polataj. Taj pak so přez to mylic njedastaj a hačrunjež wobsedźer přeco dale do njegu wodu sykaše, da tola skónčnje k wjeselu přihladowaceho luda, kotryž bě so přez njewšědne podeńdženje přiwabił, chěžku powalištaj. Hač budžetaj wobsedźer podtorhaneje chěžki a gmejnska rada hišće dale tejele naležnosće dla kocora čahać, wo tym so hišće rozsudžiloj nještaj.

Serbske Nowiny, oktober 1884

Z Budyšina

Naši prjedownicy su prawje derje wědzeli, kajku čerstwosć a hojacu móc wodzička wobsedźi, kotraž so njedaloko města na licy při Mužakowskej drózy ze zemje žorli; duž su tole žorleško „strowu studžen“ pomjenowali. Strowi a chori tule wokřewjacu wodu rady pija. W poslednim času je wěsty E. Holzappel, w swojim času wobsedźer znateho hosćenca „k winowej kići“ w Budyšinje, počal z njeje wuhlo-kisału abo soda-wodu pripravować. Kaž slyšimy, so tale woda, kotrejž je so mjeno „Bautzener Gesundbrunnen“ dało, derje předawa a so we wšelakich wulkich hosćencach a tak mjenowanych kofejownjach, wosebje w Drježdžanach, radšo pije, hač žana druha podobna woda; wona je čerstwiša, slódnija a při tym tuńša, hač druhe.

Serbske Nowiny, november 1884

Lubi čitarjo!

Z tutym čisłom rozohnuju so z Wami. Dokelž stanu so z fararjom w Berlinje-Marzahn, wotedam redaktorstwo. Bě to hižo z Riesy druhdy čězko wobstarać a z Berlina by to hišće čěšo bylo!

Džakuju so Wam za wšitku keđžbnosć, kotruž sće mi w poslednich pjeć lětach wopokazali, za wšitke sobudžěło a za wšitku pomoc.

Hačrunjež bě to druhdy woprawdže počezowace, smój, moja žona Bettina a ja, tute džěło tola lubowaloj. Za nju bě to možnosć, swoje studowane kmanosće jako wuhotowar (Gestalter) naložować a za mnje jako fararja bě džěl mojeho nadawka, wozjewjeć ewangelij wosadže, wukonjeć redaktorske džěło.

Strowju Was z našim postrowom-přećom: „Pomhaj Bóh“!

Waš farar Cyril Pjeh

Gustaw Balo we Wochozach njeboh

Jeho wobraz smy loni w našim časopisu widželi, hromadže z jeho žonu, jako běštaj směloj žadny swjědžen dejmantoného kwasa swjećić (PB č. 6/1983).

Po krótkej chorosći džěše nětko dnja 12. awgusta na Božu prawdu, pjeć mėsacow do swojich džewjećdžesaćin. 17. awgusta su jeho na pohrjebnišću swojeje domizny k poslednjemu wotpoćinkej njesli. Hačrunjež bě tak stary, bě jich jara wjele, kiž přewodžachu jeho na jeho poslednim puću. To bě znamjo za to, kak woblubowany wón tež we wsy beše.

Młody duchowny Gerbeth, přichodny wosadny farar, rěčeše wo konfirmacijskim hronu zemrěteho: „My wěmy pak, zo tym, kiž Boha lubuja, wšitke wěcy k lěpšemu služa“ (Rom. 8, 28) a wuzběhny, kak beše so runje tute slowo w žiwjenju njeboćičkeho dopjelnilo. Dotalny farar Neumann rěčeše w mjenje wosadneje cyrkwinskeje rady a so jemu džakowaše za jeho swěru, wšak je so Gustaw Balo ze swojeje mandželskeje swěru na cyrkwiskim žiwjenju wobdžělil. Wón bě dolhi čas tež zwónk na kemšach.

Ja běch prošeny, serbske slowo při jeho marach prajić, štož bě tež woprawdže přihodne při rowje tajkeho swěrneho Serba. Porjadnje je skoro wšitke cyrkwinske a kublanske dny wopytował a tež do druhich wosadow, haj samo do Drježdžan, na serbske kemše jězdžil.

Wón čuješe so derje mjez bratrami a sotrami serbskeho jazyka a wón to tež znutřkownje trjebaše. Za jeho swěru sym so jemu wutrobnje při jeho marach džakował.

Derje, zo je Bóh jeho žohnował z dołhim žiwjenjom, zo by móhl to wšitko hišće dožiwić a dokonjeć. My smy sebi jeho wšityc wazili jeho přecelnihowego a zdobneho wašnja dla. A wosebje jemu na tym ležeše, Bohu česć dać. Nětk plaći za njeho:

„We njebjesach wěm lěpšu radu,
tam budu runy jandželam,
chcu z hłosom wyšim česć čí dać
a haleluja zawyskać.“
(kěrluš 606, 15)

Gerat Lazar

SERBSKE BOŽE SLUŽBY

oktober 1984

14. 10. – 17. njeźela po Swjatej trojicy

Budyšin-Michalska: 9 hodź. kemše (Albert)
Rakecy: 9 hodź. kemše z b. wotk. (J. Laser)
Budestecy: 14 hodź. kemše z b. wotk. (Albert)

14. 10. – 17. njeźela po Swjatej trojicy

Bart: 8.30 hodź. kemše (C. Pjeh)
Hrodzišćo: 10 hodź. kemše (C. Pjeh)
Huska: 10 hodź. kemše (G. Lazar)

21. 10. – 18. njeźela po Swjatej trojicy

Kulow: 10.30 hodź. kemše a popołdnju w 13.30 hodź. Wosadny dzeń w Spalach!
Minakał: 8.30 hodź. kemše z b. wotk. (Feustel)
Poršicy: 8.30 hodź. kemše z b. wotk. (Wirth)
Budyšink: 10 hodź. kemše z b. wotk. (Wirth)

28. 10. – 19. njeźela po Swjatej trojicy

Njeswaćidło: 8.30 hodź. kemše (Feustel)
Hodźij: 10 hodź. kemše z b. wotk. (G. Lazar)

29. 10. – kermašna póněžela

Bukecy: 9 hodź. kemše (G. Lazar)

4. 11. – 2. njeźela po Swjatej trojicy

Budyšin-Michalska: 9 hodź. kemše (Albert)
Rakecy: 9.30 hodź. kemše z b. wotk. (J. Lazar)
Budestecy: 14 hodź. kemše

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnska 27. Redaktor: Farar Cyril Pjeh, 8400 Riesa 11, Windmühlenstraße 17, tel. 72 83. Ekspedycja: Farar G. Lazar, 8601 Bukecy (Hochkirch), Kirchweg 3. – Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Čisće: Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1839). – Wuchadźa jonkroč za mėsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110! – Index-Nummer 32921